

A BIZALMI VAGYONKEZELÉS ÉS SZÁMVITELÉNEK FŐBB KÉRDÉSEI

Bizalmi vagyonkezelés fogalma, a vagyonkezelés szereplői

A vagyonkezelés, mint a társaságok és magánszemélyek vagyonának hasznosításával kapcsolatos lehetőség kerülhet szóba. A vagyonkezelés speciális szolgáltatás, amelynek – egyre növekvő - gazdasági szerepét az is kiemeli, hogy külön tevékenységként került meghatározásra minden olyan jogi szabályozásban, amely a vagyonnal történő események során felmerül. Így van ez a számviteli kérdéseket érintő ügyekkel kapcsolatosan is, amely azért is érdekes, mert ez a vagyongazdálkodásra vonatkozóan eljárásokat határoz meg a tevékenység, a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatosan. A jelen tanulmány azt célozza, hogy összefoglalja azokat a számviteli sajátosságokat, amelyek befolyásolják a könyvviteli nyilvántartásokat és ezen keresztül hatással van az elvégzendő könyvvizsgálati munkálatokra is. A kérdés áttekintéséhez kapcsolódóan igen jelentős mennyiségű elméleti és gyakorlati útmutatásokat tartalmazó információk lelhetők fel az adózási kérdésekről. Az adójogi összefüggések mellett a felmerülhetnek azonban számviteli kérdések is.

o Fogalma

A bizalmi vagyonkezelés polgárjogi szerződéssel való rendezését alapvetően a Polgári Törvénykönyv írja elő. A bizalmi vagyonkezelés olyan jogviszony, amely során a vagyon tulajdonosa a vagyont vagy annak meghatározott részét átadja egy bizalmi vagyonkezelőnek. A vagyonkezelő a szolgáltatása során a kedvezményezett javára folytatja a tevékenységét. Előre meghatározzák a vagyonkezelői szolgáltatást végző munkáját meghatározó célokat és feltételeket, amelyek figyelembevételével nyújtja a szolgáltatást.

A vagyonkezelés során biztosítani szükséges a **vagyonvédelmet**, amely egyrészt szükségessé teszi a vagyon, vagy a vagyonelemek meghatározott részének elkülönítését. Ezzel a vagyonkezelés, mint szolgáltatás védelmet nyújt a hitelezőknek és más jogi kockázatot is mérsékelhet. A vagyonkezelési szolgáltatás igénybe vevője hatékony eszközt használ az **örökléséhez kötődő tervezéshez**, minimalizálja a vagyonvesztés kockázatát. A vagyon tulajdonosa megkönnyíti a vagyonátadást az utódoknak. Nem utolsó sorban a bizalmi vagyonkezelési eljárás, mint említettük, adóelőnyök elérését is szolgálja. Ezek az adóelőnyök más módon nem érhetőek el és nem realizálhatóak.

A bizalmi vagyonkezelés szereplői

- o **A vagyonrendelő**, aki vagyonkezelésbe adja a vagyont (a vagyontárgy tulajdonjogával rendelkező természetes személy, vagy vállalkozás)

A bizalmi vagyonrendelő egy olyan vállalkozás vagy magánszemély, amely/aki bizalmi vagyonkezelési szerződés keretében vagyont átruházza egy vagyonkezelői tevékenységet ellátó szervezetre. A vagyonkezelés céljaként megfogalmazottak szerint a vagyon rugalmas kezelésével biztosítani kell a vagyon védelmét úgy, hogy annak eredményeként a vagyonkezelőnek átadott vagyon gyarapodjon. A vagyonrendelővel kötött szerződés alapján a vagyont saját nevében kezeli a vagyonkezelés időszakában a kezelő. A vagyonrendelő a vagyonkezelési szerződésben részletesen meghatározza a vagyonkezelés módját, a kedvezményezettek körét és rögzíti a vagyonkezelő jogait és kötelezettségeit is.

- o **A vagyonkezelő**, aki a bizalmi vagyonkezelési szerződéssel összhangban kezeli a vagyont (természetes, vagy jogi személy)

A bizalmi vagyonkezelő egy olyan magánszemély, vagy jogi személy, aki a vagyonrendelő által átadott vagyont a kedvezményezett javára működteti, használja biztosítva a vagyon védelmét és hatékony működtetését. Speciális szerződésen keresztül a vagyonrendelő átadja a vagyonkezelőnek a vagyont. A bizalmi vagyonkezelőként megbízást fogadhat el természetes személy is. A vagyonkezelést végző társaságot és vagyonkezelő természetes személyt regisztrálni szükséges a Magyar Nemzeti Banknál.

- **A kedvezményezett**, akinek javára történik a vagyonkezelés (a haszonélvező, aki részesül a vagyonból)

A bizalmi vagyonkezelés kedvezményezettjét a vagyonrendelő jelöli ki. A kedvezményezett az, aki a vagyonkezelési szerződés keretében részesedik abból a vagyonból, amely a vagyonkezelés eredményeként elszámolásra kerül. A kedvezményezett lehet jogi személy vagy természetes személy. A természetes személyeket tekintve cselekvőképes vagy cselekvőképességében korlátozott személyt is meg lehet nevezni a szerződés kedvezményezettjeként.

A bizalmi vagyonkezelés előnyei

- **Vagyonelkülönítés és vagyonvédelem:** A bizalmi vagyonkezelés lehetővé teszi, hogy a vagyonrendelő a vagyonának egészét vagy részét elkülönítse és ezzel nyújtva védelmet a hitelezőknek és mérsékeljen jövőben felmerülő más jogi kockázatokat. Ezzel a vagyonkezelés rugalmas megoldást kínál vagyon megőrzésére vonatkozóan. Lehetővé teszi a vagyonrendelő számára, hogy meghatározza pontosan, mikor és milyen feltételek mellett férnek hozzá a kedvezményezettek a vagyonhoz.
- **Öröklési tervezet:** Hatékony eszköz lehet az öröklési tervezés során segítve a vagyonátadás folyamatát, minimalizálva a vagyonvesztés kockázatát. A bizalmi vagyonkezelés lehetővé teszi a vagyon generációkon átívelő megőrzését, így hozzájárulhat az átadott vagyon hosszútávú védelméhez.
- **Adóoptimalizálás:** Egy jól felépített bizalmi vagyonkezelési struktúrával mind a kedvezményezettek, mind a vagyonkezelésben résztvevők a folyamatok adott szintjéhez igazodva jelentős adómegetakarítást érhetnek el. A bizalmi vagyonkezelés lehetővé teszi a vagyon generációkon átívelő megőrzését és növekedését. Ezzel segíti a kialakított rendszer a vagyonkezelés olyan megvalósítást, amely optimális adózáshoz vezethet.

A bizalmi vagyonkezelés típusai

- **Professzionális vagyonkezelés:**

A vállalászási környezet, a vállalkozások működésének feltételei – főleg a környezettel összefüggőek egyre kiszámíthatatlanabbakká és kockázatosabbakká váltak az elmúlt évtizedekben. A mai viszonyok között a vállalászási hálózatok uralják a piacot ez még akkor is így van, ha ez nem is világos a vállalászások vezetői, tulajdonosai számára minden esetben. A világban folyó események, mind a politikai, mind a gazdasági és főleg a társadalmi folyamatokat tekintve egyre összetettebbek és egyre összefonódottabbak lettek. Ennek eredményeképpen a gazdasági összefüggések nehezen áttekinthetőkké váltak. A vállalászási kockázatok mérséklése folyamatok nyomon követésétől és az ez alapján megszerzett információk feldolgozásnak gyorsaságától és az folyamatok belső tartalmának feltárásától és felismerésétől függ, mert ezek egyre nagyobb hatással vannak a döntéshozatalra. A működő vállalászásokat e folyamatok

nagyságuktól függetlenül érinti, hiszen minden szervezetben vannak döntéshozók, akik felelősek a társaságok, szervezetek működésért.

Ilyen körülmények mellett a vállalkozói klíma alakulásával összefüggő változások hatásainak felismerése nehezen valósítható meg. Hatással van erre – több tényező mellett - a nehezen kiszámítható adópolitika, a vagyon növelésének és megőrzésének kényszerén alapuló vállalkozás folytatásának sikeres teljesítése, valamint a vállalkozások alapítóinak elöregedével összefüggő generációváltás kényszerének való megfelelés. Az előző - jobbra alapítókat - követő nemzedék nem minden esetben van tisztában azzal, hogy az elődök döntései hogyan és milyen módon befolyásolják a vállalkozás jövőbeli körülményeit.

A kockázatok – a nemzetközi és hazai bizonytalanság, az adópolitikai nyomás és a generáció váltás együttes kihívásai - új feltételeket teremthetnek, amelyekre adódandó válaszok kiválasztását már nem csak a régi tapasztalatok motiválják, hanem a jövőről alkotott elképzelések befolyásoló hatása is. E körülmények eredményezhetik a bizalmi vagyonkezelési tevékenység gazdasági jelentőségének felértékelődését és alkalmazásának elterjedését. A Bizalmi vagyonkezelés a kockázatok csökkentését szolgálhatja és biztosíthat jogi stabilitást, működési folyamatosságot, valamint hosszútávú tervezhetőséget. A vagyonkezelési struktúra kialakított rendszere a vagyon kezelésének módjával pontosan rögzítheti a vagyonfelhasználás céljait, a vagyonra vonatkozó vagyonkezelési döntések elveit. Megalkothatja a tulajdonos a vagyonkezeléssel érintett vagyonelemek egységes keretekben történő használatát. Amennyiben a vagyonkezelés jól felépített rendszerét át kell alakítani olyanná, amelyben nem egyetlen tulajdonos döntésétől függ a működtetés, mert a vagyonrendelő átmenetileg vagy tartósan korlátozva van tulajdonosi feladatainak ellátásában, akkor is zavartalanul működhet, ha a kezelt vagyont a vagyonkezelő a vagyonrendelő és a kedvezményezett érdekében működteti. Tisztában kell lenni azzal, hogy a vagyonkezelő a számviteli- és adózási rendszernek olyan szegmensében mozog, amely a vagyonrendelő számára közvetlenül nem érhető el.

Különösen a vállalkozási vagyonok kiépítésének kezdeti szakaszában előnyt jelentett az, hogy minden tudás és döntési jogosítvány egy kézben összpontosult, de váratlan körülmények miatt ez kedvezőtlené válhat, amely a működés folyamatosságára is hatással lehet. A bizalmi vagyonkezeléssel a kockázat jelentősen csökkenthetővé válik. A vagyonkezeléssel megoldódhatnak a kialakuló krízishelyzetek. A vagyonkezelés jogilag rendezett, átlátható stabil körülményeket teremthet. A kezelt vagyon elkülönítése saját szabályrendszer szerint funkcionál, amelyet sem a külső, sem a belső körülmények nem módosítanak, de az azokhoz való alkalmazkodással kapcsolatos döntések meghozatala elengedhetetlen.

A bizalmi vagyonkezelés valójában stratégiai eszköz, amely elősegíti a vagyon néha bizonytalan szabályozói és piaci környezetben való hosszútávú működését. Elősegíti azt, hogy biztosítani lehessen a folyamatos működést, az alapító akadályoztatása esetén is.

Vállalkozásban végzett bizalmi vagyonkezelés

A társaság által folytatott üzletszerű vagyonkezelési tevékenység bejelentési kötelezettség teljesítéséhez és szigorú tárgyi, személyi feltételekhez kötött. Az engedélyt az MNB adja ki, amelynek birtokában a vagyonkezelő professzionális szolgáltatás nyújtására válik jogosulttá. A vagyonkezelési működés megkezdése előtt szükséges a Magyar Nemzeti Bank számára a honlapon közzétett dokumentumok megküldése mellett a tevékenység folytatásához szükséges engedély megszerzése, illetve a bejelentés megtétele. A bizalmi vagyonkezelés nem tartozik üzletszerű szolgáltatások közé abban az esetben, ha a szolgáltatás nyújtója csak egy vagyonrendelővel áll szerződésben. Ez azt jelenti, hogy a vagyonkezelővel szembeni elvárás,

hogy erre szakosodott professzionális szolgáltató legyen. A szakszerűen ellátott vagyonkezelés során a szolgáltatás nyújtójának tisztában kell lennie a szolgáltatás kockázataival és erről tájékoztatnia kell megbízóját. A szakértő vagyonkezelő olyan pénzügyi szakember, aki mély ismeretekkel rendelkezik a pénzügyi folyamatokról, a pénzügyi döntések gazdasági hatásait képes felmérni és közvetíteni tudja a hitel és pénzügyi finanszírozó szervezetek konstrukcióit. Az üzletszerű vagyonkezelési tevékenységet az engedély megszerzését követően láthatja el több vagyonrendelő számára a vagyonkezelő. A vagyonkezelőnek tevékenysége során célszerű ismeretekkel rendelkeznie kezelt vagyon gazdasági folyamatairól is.

A családi vagyonkezelés

A családi vagyonkezelés keretében egy család a saját vagyonát kezeli vagy kezeltetheti egy családtagjával, amelynek célja a családi vagyon egyben tartása és gyarapítása. Ez egy megbízásnak tekintendő a megbízások szempontjából, még akkor is, ha a kezelt vagyon több elemből álló képződmény. A család egy tagja arra vállalkozik, hogy a családi vagyon kezelőjeként hasznosítja a vagyonrendelő tulajdonában álló vagyont a szerződésben foglalt feltételek szerint. Ebben az esetben a vagyonkezelő csak egy megbízást fogad el és egy megbízás alapján működik, ebből következően ez nem minősül üzletszerűen folytatott bizalmi vagyonkezelésnek.

A vagyonkezelés létrehozásának főbb lépései

A vagyonkezelésre vonatkozóan a Polgári Törvénykönyvi szabályok alapján a szolgáltatás igénybevételéről szerződést köt a vagyon tulajdonosa a vagyonkezelővel. A szerződésben rögzítésre kerül PTK 6:318. § -a szerint a tulajdonostól vagyonkezelőre átruházott eszközökre vonatkozó követelésekből és kötelezettségekből eredő jogosultságok teljesítése. A fentiekből következően úgy tűnik, hogy a vagyonkezelő anyavállaltnak minősülne, de a vagyonkezelőnek a saját vagyonától elkülönítve kell nyilvántartania a kezelt vagyont megbízásonként. Ebből következően a vagyonkezelési szerződésben meghatározottak szerint képes csak befolyást gyakorolni a kezelt vagyona. Ugyanakkor a kezelt vagyónként külön-külön szabályok szerint a vagyonkezelési szerződések alapján eltérő megállapodások vonatkozhatnak.

Az anyavállalat és vagyonkezelő közötti alapvető különbség abban áll, hogy az anyavállalat a leányvállalatára vonatkozóan közvetlenül vagy másik leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni. A kezelt vagyona vagyonkezelő csak korlátozottan képes a vagyonkezelési szerződésben meghatározottak szerint befolyást gyakorolni.

Mindezekből következően a hatékony vagyonkezelési technológia megvalósításához meghatározhatók azok a lépések és szakaszok, amelyek megalapozhatják a racionális alapokon álló vagyonkezelési megbízást.

- **Vagyonkezelési stratégia megalkotása:** a vagyonrendelő a bizalmi vagyonkezelési szerződésben meghatározza a vagyonkezelés kereteit, amely részletekbe menően is lehetséges. Ennek során meghatározza a vagyonrendelő, hogy a kedvezményezettek a vagyont, illetve annak hozamait mikor és milyen feltételek teljesülése estén kaphatják meg. Meghatározásra kerülhet az is, hogy a vagyon kezelés eredményeként előálló többlet milyen formában kell eljusson a vagyon tulajdonosához. Lehetséges olyan megoldás is, amely során a többlet vagyon az kezelt társaság vagyonát gyarapítja és ezen keresztül növeli a tulajdonosok vagyonát. Természetesen a vagyonkezelés kockázatok halmazán keresztül valósul meg. Ezért vagyonvesztés is bekövetkezhet a vagyonkezelés időszak alatt.
- **A vagyon átadása a bizalmi vagyonkezelőnek:** A vagyon tulajdonosa (a vagyonrendelő) bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján átadja a vagyon tulajdonjogát a

bizalmi vagyonkezelőnek, aki a szerződésben foglaltak szerint kezeli a vagyont. A szabályozás lehetővé teszi, hogy a vagyonkezelő és a vagyonrendelő személye megegyezzen.

A számviteli törvény 7/B §-nak megfelelően a kezelt vagyona vonatkozóan is alkalmazni kell a törvény előírásait. Ez az előírás vonatkozik a beszámolási, könyvvezetési kötelezettség teljesítésére is. A törvény alapján az üzleti évről szóló beszámolót a számviteli törvény által előírt könyvvezetéssel kell alátámasztani. Az előírásokból következően a vagyonkezelőnek külön beszámolót kell készítenie a kezelt vagyonról – természetesen kezelt vagyonként elválasztva – és elkülönítve a vagyonkezelő beszámolójától is. Nem lehetnek részei a vagyonkezelő számviteli nyilvántartásainak a vagyonkezelésbe kapott vagyontárgyak. A vagyonkezelőnek az átvett elemeket a megkötött szerződés alapján, a szerződésben meghatározott értéken kell átvennie.

A számviteli törvény 77. § (1) bekezdésének i) és 81.§ i) pontja tartalmazza, hogy **vagyonrendelőnél egyéb bevételként** kell elszámolni az átadott bizalmi vagyon szerződés szerinti értékét. A bizalmi vagyonkezelésbe adott eszközök átadáskori vagyonszerződés szerinti értékét **egyéb ráfordításként** kell kivezetni a könyvekből. Ebből az elszámolásból következően a **vagyonrendelő eredményt realizál akkor**, ha vagyon nem a nála kimutatott könyvszerinti értéken kerül a kezelt vagyona. A vagyonrendelőnél – értékesítéshez hasonlóan – a számviteli törvény 27.§ (9) pontjának megfelelően a vagyonkezelésbe adással egyidőben **tartós követelés lesz** a vagyonkezelővel szemben. A kezelt vagyona szóló tartós követelést a vagyonrendelőnél tartósan adott kölcsönként kell kimutatni a mérlegben és a könyvekben.

- **Vagyonkezelés és működés:** A bizalmi vagyonkezelő felelős a vagyon hatékony kezeléséért és befektetéséért a kedvezményezett javára. Ez magába foglalja az eszközök kezelését, befektetéseket, valamint a vagyonrendelő és kedvezményezett tájékoztatási kötelezettségét.

A bizalmi vagyonkezelőnek a kezelt vagyonahez kötődő számviteli nyilvántartásokról gondoskodnia kell. Elkülönülten kell eleget tennie az – az egyes megbízásokhoz kapcsolódó nyilvántartási- kötelezettségének. A vagyonkezelő felelőssége a bevételek és ráfordítások számviteli törvény szerinti elszámolása, valamint a folytatott tevékenység eredményének megállapítása.

A vagyonkezelő állítja ki a saját nevében a kezelt vagyona tekintetében a kimenő számlákat a folytatott tevékenységgel kapcsolatosan. A kezelt vagyonahez kapcsolódó költségek és ráfordítások bejövő számláit, amelyek a vagyonkezelő nevére szólnak. Az érintett kezelt vagyonaról vezetett könyvviteli nyilvántartásokba kell ezeket rögzíteni. Ezen a gazdasági események bizonylatai nem kerülhetnek a vagyonkezelő könyveibe. A számviteli törvény 40/A. § (1)-(2) bekezdése alapján a kezelt vagyona szempontjából a saját tőke az induló tőkeből, a tartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból, a tárgyévi adózott eredményből áll. Az induló tőke a vagyonrendelő által bizalmi vagyonkezelésbe adott eszközök számviteli törvény 50.§ (9) bekezdése alapján a bizalmi vagyonkezelési szerződés szerinti értéken kell szerepeljenek. A számviteli törvény nem rendelkezik arról, hogy ezeknek az eszközöket hogyan határozzák meg az értékét a felek.

A szerződésben foglaltaknak tehát elengedhetetlen eleme a kezelt eszközök értéki meghatározása, mert ennek elfogadásához mindkét fél szerződéses

hozzjárulása szükséges. Célszerű tekintettel lenni az ügylet létrejöttékor érvényes piaci értékre.

A bizalmi vagyonkezelésbe átvett eszközök könyvekben történő rögzítésével T 1-3 (Eszközök) K 411 (Induló tőke) kerül sor a nyitásra az eszközökről szóló nyitó átadási-átvételi leltár alapján.

Az eszközökhöz kapcsolódó terv szerinti értékcsökkenés elszámolása a számviteli törvény általános szabályai szerint lehetséges. Az eszközökhöz kapcsolódó elszámolások a vagyonkezeléssel érintett szervezetnél az újonnan létrejött szervezethez hasonlóan kerül kezelésre. A működés folyamán tervszerinti értékcsökkenés elszámolása az előírásoknak megfelelően történik a használati idő alkalmazásával. Amennyiben megállapításra kerülne maradványérték, akkor annak figyelembevételével kell eljárni. Természetesen a maradványérték nem haladhatja meg a bekerülési értéket, amelyet a vagyonkezelési szerződés tartalmaz.

A beruházásokból történő fejlesztés, korszerűsítés, felújítás esetén is hasonló eljárást kell követni. Az értékcsökkenés számviteli elszámolásának rögzítésekor az eljárás a számviteli törvény szerinti elszámolást jelenti.

A gazdasági események során sor kerülhet vagyon részbeni kiadására. Ennek gazdasági elszámolásakor kellő körültekintéssel kell eljárni. A számviteli törvény 40. § (7) alapján szabályozott az eljárás. Az előző évek adózott eredményének figyelembevételével szükséges megállapítani a rendelkezésre álló források nagyságát, amelyet módosítani kell az adott üzletiév évközi adatával is, amelyhez szükség lehet évközi közbenső mérlegre.

Az vagyon kiadásához kapcsolódóan a közbenső vagy üzleti év végén készült mérlegben kimutatott pozitív tartalékokat és adózott eredményt csak hozamként lehet elszámolni ennek során.

- **A vagyonkezelés lezárása:** A bizalmi vagyonkezelés határozatlan időre szólhat, amelynek ideje korlátos, nem lehet hosszabb, mint 50 év. Ezen időszakon belül lehetőség van egyéb, a vagyonkezelési jogviszonyt megszüntető feltételek beépítésére a szerződésbe.

A számviteli törvény előírásából következik, hogy abban az esetben, ha vagyonkezelés lezárására sor kerül, akkor annak fedezete csak az induló tőke lehet. Amennyiben a tartalék negatív, a tárgyévi adózott eredmény veszteség, akkor ezek csökkentik az induló tőkét és az így kialakult vagyon kiadására kerülhet sor. Amennyiben a tartalék pozitív és az induló tőkét sem vesztette el a vagyonkezelte társaság, akkor vagyon kiadása során ezek kiadásáról szükséges rendelkezni.

A vagyonkezelés lezárásakor a kezelt vagyon visszaadásáról kell rendelkezni úgy, hogy az adófizetési kötelezettségeket a vagyonkezelőnek kell elszámolnia. A kezelt vagyon visszajuttatásával vagyonkezelő társaság tevékenységének megszűnésével kapcsolatos intézkedések a társaságok megszűnésére vonatkozó szabályok szerint zajlik a teljes kezelt vagyon tekintetében. A vagyonkezelésre vonatkozó szerződésnek tartalmaznia kell a keletkezett vagyon többlet és a vagyonkezelésre esetén a végső elszámolásokra vonatkozó eljárásokat is.

A kezelt vagyon ingyenes használatának adófizetési kötelezettsége

A bizalmi vagyonkezelésbe adott vagyon ingyenes használata után a vagyont használó magánszemélynek, vagy társaságnak és jellemzően a vagyonrendelőnek és a kedvezményezettnek

adófizetési kötelezettsége keletkezhet a vagyonkezelte társaságból származó jövedelem után. Annak meghatározásához, hogy milyen szabályokat kell alkalmazni, főként az befolyásolja, hogy a bizalmi vagyonkezelést 2023. szeptember 12-ei jogszabályváltozás előtt vagy azt követően kötötték-e. Mivel a régi rendszerben létrehozott vagyonkezelésekre vonatkozóan nem lehetséges ingyenes átadott vagyonhasználat, ezért amennyiben magánszemély a vagyonrendelő az Sza törvény általános szabályai szerint kell eljárni. Ezzel szemben a fenti dátum utáni szerződések esetén az SZJA tv 65.C bekezdése szerint szükséges alkalmazni.

Amennyiben a társaság a vagyonrendelő és eltelt 5 év a vagyonkezelésbe adás és annak megszüntetése között, akkor kedvezményezett adó fizetés nélkül jut hozzá a tőke hozamához. Adófizetés akkor keletkezik a kedvezményezettnek, ha a növelt vagyon kiadására magánszemély számára kerül sor. A vagyon osztalékkifizetéseként történő elszámolással is történhet, az alapítói vagyon adómentesen kerül kifizetésre. A magánszemély által történő vagyonrendelés esetén a vagyonkiadására vonatkozó szabályok szerint 5 éven belüli kifizetett összegeket 15% személyi jövedelemadó, valamint szociális hozzájárulás fizetési kötelezettség terhelheti, amelyet a vagyonkezelőnek kell megállapítania és teljesítenie, ugyanakkor a bevallásokat a vagyonkezelte szervezet képviselőjében nyújtja be. A jövedelem adózási szabályok alapján a kedvezményezettnek történő kifizetés esetén vizsgálni szükséges:

- az kérdéses vagyonelem kiadására mikor kerül sor, a vagyonátadást követő 5 éven belül, vagy azt meghaladóan,
- megállapításra került -e az eszközérték növekmény,
- a vagyon kiadása az induláskor átadott vagyonelemek formájában kerül-e sorra.

Az öt éven belüli vagyonkiadása az eszköznövekmény erejéig az osztalék szabályainak megfelelően kerülhet elszámolásra.

- az induló tőke terhére átadásra kerülő vagyonelem azonos kiadási formában kerül sorra, mint a juttatáskor, az eszközérték növekmény adóköteles,
- amennyiben az induló vagyon terhére, az átadott vagyonelemtől eltérő megjelenési formában kerül kiadásra az átadott vagyonérték, vagy eszközérték növekedés kapcsolódik hozzá, akkor a növekmény osztalék jövedelemként kell, hogy elszámolásra kerüljön.

A vagyonkezelőnek eszközérték – nyilvántartást kell létrehoznia és vezetnie a nem realizált eszközérték növekményről üzleti évenként, mert ez alapján állapítják meg az adófizetési kötelezettséget, amennyiben öt éven belül kerül sor a tőkekiadására.

A vagyonkezelés díjai és költségei

A költségek és ráfordítások két csoportra bonthatók: a struktúra felállításának díjára és a későbbi működés költségeire. A struktúra komplexitása és a vagyonelemek összetettsége nagymértékben befolyásolhatja a díjakat. Alapvetően ebbe a csoportba tartoznak az ügyvédi díjak, közjegyzői munkadíj, a megbízott adótanácsadó díja, az MNB hatósági eljárásának díja és a vagyonrendeléséhez kapcsolódó illetékek. A működtetés és adminisztrációs költségek a bizalmi vagyonkezelési struktúra fenntartási díjai, a könyvelői díj, könyvvizsgálati díj, bankszámla vezetési költségek és egyes felemerült adók mellett.

A vagyonkezelés költségeinek kalkulálásakor a vagyonkezelőnek és vagyon kezeltetőnek is meg kell becsülnie, hogy mekkora anyagi áldozatot vállalhat a szolgáltatásért. A két fél a vagyonkezeléssel kapcsolatos bevételeinek és költségeinek kalkulálásakor ugyan úgy szükséges eljárniuk, mintha

szokásos tevékenységük gazdasági számításait végeznék. A teljes költségek megtervezése és az átlagos haszon kalkulálása vezeti az érintetteket vagyonkezelés díjának meghatározásához.

A bizalmi vagyonkezelési törvény

A korábban megkötött vagyonkezelési megbízások a jelenlegi szabályoktól eltérő feltételeket határozhatnak meg. 2014. év óta létezik a PTK-ban a bizalmi vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályozás XLIII. fejezetben történik rendelkezés. A másik jogforrás a 2014. évi XV. törvény a Bizalmi vagyonkezelésről.

Bizalmi vagyonkezelés szabályozásának változásai

2023. szeptemberében jelentős változás lépett életbe a vagyonkezelés szabályozásában, amely jelentős turbulenciát okozott a piacon. A jogalkotás során a jogalkotó eltörölte a felértékelés adómentességét és deklarálta, hogy a vagyonrendelés aktusa olyan, mint az értékesítés, vagyis aki beviszi társaságát egy Bizalmi vagyonkezelésbe, annak adóznia kell a felértékelés után. A vagyonrendelés továbbra is értékesítésnek felel meg. Adókötelessé válik a megszüntetés, ha a vagyonrendelő 5 évig nem tartja a vagyonelemet a bizalmi vagyonkezelésen belül.

A vagyonkezelés és könyvvizsgálat

A könyvvizsgálati munkára való felkérések között előfordulhat olyan megbízás is , amelyek a vagyonkezelő társaságok könyvvizsgálatára vonatkozik.

2026.január

Dr. Biró Zoltán
Könyvvizsgáló
C. egyetemi docens

Felhasznált irodalom:

2000. évi C. törvény a számvitelről
Személyi jövedelemadóról szóló törvény
Számviteli Levelek 2022-2025 számai
Bizalmi vagyonkezelő Vállalkozások tevékenységének engedélyezése MNB
A bizalmi vagyonkezelésbe adott ingatlan egyes adózási kérdései Önadózó
Dr. Ökrös Ilona Tünde: Bizalmi vagyonkezelés: amit felügyel az MNB , és amit nem
Eljött a hazai professzionális vagyonkezelés ideje